

वि दासीत् 7, 1, 21. नू चिन्नु वयोर्मुत् वि दस्येत् 6, 37, 3. — Vgl. अविदस्य.

— सम् viell. ausgehen (vom Feuer), verlöschen: स नो र्वत्समिधानः स्वस्त्यै सदस्वात्रिमिस्मासु दीदिदि hell brennend — verlöschend RV. 2, 2, 6. Nach Śā. = सम्यक्प्रयच्छन्.

दस्य m. so v. a. दस्युः ये मनुं चक्रुर्हर्षं दसोय RV. 6, 21, 11.

दस्याराम m. N. pr. eines Mannes Verz. d. Oxf. H. 122, a, 14.

दस्यैक s. u. दशैक.

दस्यै (vgl. दसन, दस्य) UNĀDIS. 1, 144. adj. wunderkräftig, wunderbar, ausserordentlich; von Agni: पूत्राणि दस्यो नि रिणाति जम्भैः RV. 1, 148, 4. (अग्निम्) विश उर्ष ब्रुवते दस्यमारीः 77, 3, 2, 1, 4, 9, 5, 3, 1, 7, 4, 1, 3 u. s. w. von Indra 4, 129, 3, 5, 34, 1, 7, 31, 9, 8, 43, 35: रत्नैव दस्य नि षेदा ऽधि बर्हिषि 10, 43, 2 u. s. w. superl.: स कृ श्रुत इन्द्रो नाम देव ऊर्ध्वो भुवन्मनुषे दस्यतमः 2, 20, 6. तद् प्रयत्नतमस्य कर्म दस्यस्य चारुतममस्ति दसः 1, 62, 6. von Pūshan 42, 10, 138, 4, den Marut 5, 41, 13. Varuṇa 10, 99, 10. von andern Göttern 4, 41, 6, 53, 2, 5, 49, 3. von den Rossen des Agni 4, 6, 9. Dunkel ist die Stelle: पदे इव निरुक्ते दस्ये अतस्त्यैरन्य-दुक्ष्माविरन्यत् 3, 53, 15. Nach den Lexicogr. m. 1) Veranstalter eines Opfers (यज्ञमान) UGĀVAL. H. an. 2, 325. MED. m. 13. — 2) Feuer. — 3) Dieb H. an. MED. — 4) Bösewicht, Schurke ÇABDAR. im ÇKDR.

दस्यैत् adj. so v. a. दस्य, = सर्वदर्शनीय Śā. यस्य हूतो अग्नि तपे वेषि कृष्यानि वीतये । दस्यैत्कृष्याव्यधुर्म् RV. 1, 74, 4.

दस्यैवर्चस् (द° + व°) adj. wunderbares Ansehen, Hoheit u. s. w. habend, von Indra RV. 1, 173, 4. Pūshan 6, 58, 4. den Marut 8, 83, 8.

दस्यै adj. wunderbar, ausserordentlich: दस्यै वचः । धृतात्स्वादीयो वीचत RV. 8, 24, 20.

दस्यैवैक (dat. von दस्यु und वृक) m. N. pr. eines Mannes: सकृन्ना-पयसिषासद्भवाभिस्त्वोतो दस्यैवैकः VĀLAKH. 3, 2, 7, 2. दस्यैवै वृक voc. 6, 1, 7, 1.

दस्यैवै सः (dat. von दस्यु und सः) m. N. pr. eines Mannes oder Stammes: अग्निर्नयतुर्वीरिति दस्यैवै सः RV. 1, 36, 18. Möglich wäre auch die Beziehung auf Agni.

दस्यु UNĀDIS. 3, 20. m. 1) Bez. einer Klasse übermenschlicher Wesen, welche Göttern und Menschen gleicherweise missgünstig gegenüberstehen und vorzüglich von Indra und Agni überwunden werden. कृत्ता दस्यैः heisst Indra RV. 2, 12, 10, 9, 88, 4. AV. 3, 10, 12. Agni 1, 7, 1. Soma 9, 88, 4; vgl. दस्युर्कन्. Viele der von Indra bezwungenen mit besonderen Namen bezeichneten Dämonen führen die allgemeine Bezeichnung Dasju, z. B. Çambara, Çushṇa, Kūmuri u. s. w. Sie sind nicht bloss Geister des Dunkels wie die Rakshas, sondern über die verschiedensten Gebiete verbreitet. येन देवासो असदस्युर् दस्युन् RV. 3, 29, 9. AV. 11, 1, 2. अर्वाद्देहो दिव आ दस्युमुञ्चा RV. 1, 34, 7. 100, 18. अरु-ञ्जो दस्युन्समुन्य 2, 13, 9. कृत्वी दस्युन्पुर आयसीर्नि तारोत् 20, 8. अग्निर्जा-तो अरौचत अन्दस्युञ्चोतिषा तमः 5, 14, 4. विश्वस्मात्सीमधमो इन्द्र दस्यु-न्विशो दासीर्कृषोरप्रशस्ताः 4, 28, 4. पुत्र च वृत्रा कनति नि दस्युन् 6, 29, 6. 1, 89, 6. 5, 4, 6. 6, 31, 4. 7, 19, 4. 8, 6, 4. 9, 41, 2 u. s. w. ये दस्यवः पितृषु प्रविष्टा ज्ञातिमुखाश्चरन्ति Dämonen in Gestalt der Verstorbenen (VS. setzt असुराः) AV. 18, 2, 28. — 2, 14, 5. 9, 2, 17. 10, 3, 11. 6, 20. 12, 1, 30. 19, 46, 2. ÇAT. BR. 1, 6, 3, 13. LĀṬĪ. 7, 10, 12. PĀR. GRŪ. 3, 3. Oesters

findet sich a) der allgemeine Gegensatz zwischen dem Menschen (मनु, आयु, नर) und dem Dämon (दस्यु), welcher अमानुष (RV. 10, 22, 8) heisst: कृत्ता दस्योर्नैर्वधः RV. 8, 87, 6. प्रावन्मनुं दस्यैवै कार्मीकम् 9, 92, 5. VĀ- LAKH. 2, 8. तूर्वतो दस्युमायवो व्रतिः सीततो अत्रतम् RV. 6, 14, 3. आदये अ- पृणतो ऽत्रिः सासक्यादस्युनिषः सासक्यान्वृन् 5, 7, 10. und b) näher bezeich- net, zwischen dem frommen rechtgläubigen Manne (आर्य) und dem Dä- mon (दस्यु); selten nur, wenn überhaupt, scheint in den älteren Schrif- ten die Deutung des Dasju auf den Nichtarier, den Barbaren ratsam. अग्नि दस्युं बकुरिणा धर्मतारु ज्योतिश्चक्रयुरार्यो RV. 1, 117, 21. त्वं दस्युं रौकसो अग्र अत्र उरु ज्योतिर्नयन्नार्यो 7, 3, 6. अर्पावृषोर्ब्योतिरार्यो नि संव्यतः सीदि दस्युर्निन्द्र 2, 11, 18, 19. कृत्वी दस्युप्रार्ये वार्षामावत् 3, 34, 9. दस्यैवै कृतिमस्यार्ये सदेवै वर्धय 1, 103, 3. न यो रर आर्ये नाम दस्यैवै 10, 49, 3. वि ज्ञानीह्यार्यान्ये च दस्यैवो बर्हिष्मते रन्धया शार्पदत्रतान् 1, 51, 8. Die letzte Stelle wäre am ehesten von Barbaren zu verstehen. — 2) schimpfliche Bezeichnung feindlicher, böser oder roher Menschen; etwa noch in folgenden Stellen aus dem Veda: तुर्याम् दस्युत्तनुभिः RV. 5, 70, 3. कृत्वाव दस्युं रूत वैध्यापेः 10, 83, 6. rohe Volksstämme: वैश्यामित्रा द- स्युनो भूयिष्ठः AIR. BR. 7, 18. ÇĀṆKU. Ç. 15, 26, 7. In der späteren Sprache Räuber: विक्रोशन्त्यो यस्य राष्ट्राङ्घ्रियते दस्युभिः प्रजाः M. 7, 143. दस्युनि- ष्क्रियोस्तु स्वमजीवन्कर्तुमर्हति (त्रिण्यः) 11, 18. kann nicht als Zeuge auftreten 8, 66. MBa. 1, 4308. fg. °ज्ञोविन् 12, 2433. निर्दस्युं पृथिवीं कृ- त्वा शिष्टेष्टजनसंकुलाम् 7, 2443. HARIV. 2349. व्ययगतानसदस्यु (वन) RAOU. 9, 53. ÇĀK. 116. VARĀH. BRH. S. 6, 5. 19, 7. 36, 2. 52, 81. KATHĀS. 10, 191. BṬĀG. P. 1, 3, 25. 18, 44. 3, 14, 19. DEV. 12, 5. Nach Manu allgemeine Bez. für Volksstämme, welche ausserhalb des brahmanischen Staatsverbandes stehen, sie mögen arische oder barbarische Sprache reden: मुखबा- हूरुपञ्जानां या लोके ज्ञातयो बहिः । श्लेच्छवाचश्चार्थवाचः सर्वे ते दस्यवः स्मृताः ॥ 10, 45 अर्भिकृतस्य यन्मांसं शुचि तन्मनुर्ब्रवीत् । क्रव्याद्विद्य कृ- तस्यान्यैश्चाडालास्यैश्च दस्युभिः ॥ 8, 131. प्रसाधनोपचारज्ञमदासं दासजीव- नम् । सौरुंधं वागुरावृत्तिं सूते दस्युरयोगवे ॥ 10, 32. दस्युन्पर्वतवासिनः गणानुत्सवसं केतानजयत्सप्त पाण्डवः MBa. 2, 1025. 1, 3153. मातापित्रो- र्किं शुश्रूषा कर्तव्या सर्वदस्युभिः 12, 2433. भूमिपानां च शुश्रूषा कर्तव्या स- र्वदस्युभिः 2434. दस्युते मानुषे लोके सर्ववर्षेषु दस्यवः । लिङ्गात्तरे वर्तमा- ना आश्रमेषु चतुर्ष्वपि ॥ 2439. Nach den Lexicogr. Feind und Räuber AK. 2, 8, 1, 11. 10, 25. TRIK. 3, 3, 313. H. 729. 381. an. 2, 865. MED. j. 29. — Vgl. त्रसदस्यु. Das Wort steht in nächster Verwandtschaft mit दास- दस्युज्जत (द° + जूत) adj. von Dasju getrieben: न वीळ्वे नमते न स्थि- राय न शर्धते दस्युज्जाय स्त्वान् RV. 6, 24, 8. दस्युर्तेरुषा (द° + त°) adj. die Dasju zermalmend: कृतानीर्दस्यु क- र्वा चेतते दस्युर्तेरुषा RV. 9, 47, 2. दस्युसात् (von दस्यु) adv. Räubern zur Beute: लोकौ ऽयं दस्युसाद्वेत् MBa. 12, 2554. 4793. दस्युर्कृत्प (द° + कृ°) n. Kampf mit den Dasju, den Bösen: प्र ऋ- जिञ्चानं दस्युर्कृत्पैश्चाविय RV. 1, 51, 5. 6. उपप्रयन्दस्युर्कृत्पाय वञ्जी 103, 4. पुरो ऽभिन्दर्कन्दस्युर्कृत्पै 10, 99, 7. महे यतो पुत्रवो रणायावर्धयन्दस्यु- कृत्पाय देवाः 98, 7. अत्रो यदस्युर्कृत्पे कुत्सपुत्रम् 105, 11. दस्युर्कन् (द° + कन्) adj. die Dasju, Bösen vernichtend; von Indra RV. 1, 100, 12. 6, 43, 24. 8, 63, 11. 66, 3. 10, 47, 4. Agni 6, 16, 15. 8, 39, 8.